EŻAMIJIET ANNWALI TAL-*JUNIOR LYCEUM* 2007

Taqsima ta' l-Assessjar Edukattiv – Diviżjoni ta' l-Edukazzjoni

IL-ĦAMES SENA   STUDJI SOĊJALI - OPTION   ĦIN: Siegħa u 45min

Isem: ____ **Klassi:** ______________

TAQSIMA A

Aqra din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet kollha f'mhux anqas minn 30 kelma.

Is-soċjetajiet tal-lum iħossu d-dmir li jagħtu kas il-problemi ta' min hu anqas ixxurtjat. Teżisti s-solidarjetà soċjali. Għajnuna soċjali tfisser li bniedem ikun jista' jifforma parti mis-soċjetà li jinsab fiha u jgħix tajjeb fejn jidħlu bżonnijiet bażiċi tal-ħajja. Dan ifisser li l-persuna jkollha l-mezzi finanzjarji kollha biex tgħix u tgħix tajjeb fis-soċjetà u fil-ħajja.

Mhux kull membru tas-soċjetà jkollu dejjem l-opportunità li jikseb dawn il-ħtiġijiet bil-mezzi tiegħu biss. Għalhekk is-soċjetà tipprovdi servizzi ta' għajnuna, li jistgħu jiġu pprovduti kemm mill-gvern u kemm mill-privat bi sħubija ma' l-istat biex kull membru tas-soċjetà jkun jista' jgawdi minn ħajja li tixraq lill-bniedem.

1. X'tifhem b'solidarjetà soċjali?
2. X'tifhem bil-frażi 'bżonnijiet bażiċi'? Spjega billi tagħti eżempji.
3. L-Istat jipprovdi servizzi liċ-ċittadini tiegħu. X'tip ta' servizzi joffri? Agħti eżempji u spjega min hu ntitolat għal dawn is-servizzi.
4. X'differenza tgħaddi bejn servizzi li jaqgħu taħt **kontributorji** u dawk **non-kontributorji**? Agħti eżempji.
5. Min jista' jipprovdi s-servizzi? Semmi żewġ aġenziji jew għaqdiet li jipprovdu dawn is-servizzi u semmi x'tip ta' servizzi joffru.

(5 x 5 marki)

Total 25 marka

TAQSIMA B

Aqra din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet kollha f'mhux anqas minn 30 kelma kull waħda.

Inħarsu lejn **imġiba devjanti** l-aktar fejn din tkun tidher li qiegħda tagħmel l-aktar ħsara. L-imġiba ta' persuni li jiksru r-regoli tas-soċjetà tkun imġiba devjanti meta tqisha mal-**kultura** normalment aċċettata mis-soċjetà ġenerali: ikunu qed imorru kontra l-**valuri** tas-soċjetà.

Waqt li s-soċjetà tidher li għandha kultura waħda, nafu li s-soċjetà tħaddan taħlita kbira ta' kulturi differenti. Dawn huma s-**sotto kulturi**. Għalhekk irridu nifhmu li dak li jidher li hu kontra l-kurrent hu fil-fatt favur il-kurrent tas-'sotto kultura' li tagħha l-persuni jħossu li huma veru membri.

Meta nitkellmu dwar regoli fis-soċjetà ma nkunux qed nitkellmu biss dwar liġijiet miktuba. Jeżistu wkoll il-liġijiet mhux miktuba. Dawn normalment ikunu parti minn kodiċi ta' mġiba li l-membri ta' dik is-soċjetà jkunu ħolqu b'mod informali matul l-istorja ta' dik is-soċjetà. Nafu wkoll li s-soċjetà toħloq diffikultajiet lil min ikun għamel imġiba devjanti meta tkun il-kaġun ta' **lejbiljar**. B'hekk isibha diffiċli biex jintegra fis-soċjetà.

1. Agħti tifsira ta' dawn il-kliem.
   a. Imġiba devjanti
   b. Valuri
   ċ. Kultura
   d. Sotto kultura
   e. Lejbiljar

2. Agħti ħames eżempji ta' mġiba devjanti skond il-kultura li persuna tgħix fiha.

3. X'inhuma r-raġunijiet li jwasslu lill-individwu jaġixxi b'mod devjanti fis-soċjetà. Spjega billi tagħti eżempji.

4. Taħseb li s-sanzjonijiet negattivi huma l-uniku mod ta' kif is-soċjetà għandha taġixxi ma' min ikun devjanti fis-soċjetà? X'jista' jsir mis-soċjetà biex tgħin lil dawk li jkunu devjanti biex jerġgħu lura fis-soċjetà?

5. Iddiskuti l-effetti tas-'sotto kulturi' fuq is-soċjetà.

(5 x 5 marki)

Total 25 marka

TAQSIMA Ċ

Ħares lejn din it-tabella u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

Lokalità	Wesgħa ta' Art (metru kwadru)	Popolazzjoni Novembru 1995	Popolazzjoni Diċembru 2004
Santa Lucia	0.721	3,605	3,722
Sliema	1.296	12,906	12,164
Ta' Xbiex	0.287	1,732	1,733
Valletta	0.841	7,262	6,925
Mqabba	2.639	2,613	2,854
Qrendi	4.573	2,344	2,470
Safi	1.946	1,731	1,853
Żejtun	5.367	11,379	11,565
Żurrieq	8.792	8,684	9,130

1. Fl-2004 sar ċensiment tal-popolazzjoni Maltija. X'inhu ċensiment u kull kemm żmien isir ċensiment? (2 marki)

2. Ħares lejn t-tielet u r-raba' kolonna. Ikkumenta u agħti raġunijiet għall-bidla fil-popolazzjoni f'dawn il-lokalitajiet. (4 marki)

3. F'liema postijiet insibu li l-popolazzjoni hija aktar minn 7,000? Ikkummenta. (4 marki)

4. Spjega l-frażi 'd-densità tal-popolazzjoni'. (2 marki)

5. X'nifhmu meta ngħidu ċentri urbani u dawk rurali. Agħti eżempji mil-lista pprovduta. Fejn taħseb li jippreferu joqogħdu n-nies? Agħti r-raġunijiet. (4 marki)

6. X'tifhem bil-frażi 'żvilupp sostenibbli'? Taħseb li skond il-figuri qed isir żvilupp sostenibbli? Agħti r-raġunijiet tiegħek u ddiskuti x'effetti qed iħalli fuq l-ambjent. (4 marki)

Total 20 marka

TAQSIMA D

Agħżel wieħed minn dawn u ikteb fit-tul.

1. Il-Globalizzazzjoni ħalliet u qed tħalli effetti qawwija fuq l-ekonomija tad-dinja. Iddiskuti.
2. L-istigmatizzazzjoni għadha tidher fis-soċjetà moderna. Agħti eżempji ta' kif persuni jistgħu jkunu stigmatizzati mis-soċjetà u spjega kif dawn jistgħu jiġu integrati.
3. Xi tfisser mobilità residenzjali? Iddiskuti l-fatturi li kkaġunaw il-mobilità residenzjali f'Malta f'dawn l-aħħar tletin sena.
4. Iddiskuti r-relazzjoni bejn is-settur terzjarju ta' l-ekonomija u r-riżorsi umani.

Total 30 marka